

Školitelský posudek BP: „Finští puukkojunkkarit v literatuře“ Kandidátka bakalariátu: Karolína Horká

Poté, co na pražské finštině byly před cca deseti lety zrušeny ústní přijímací zkoušky, členové komise již nemají možnost slyšet nejrůznější historiky, které uchazeče vedly k výběru tohoto oboru. Určitou kompenzací je proto nyní úvod v aktuální BP, jejíž autorka v něm vysvětluje výběr svého tématu polštářem se zvláštním potiskem nacházejícím se na pronajatém pokoji v Helsinkách. Co paměť sahá, fenomén *puukkojunkkarit/häijt* v češtině zběžně zmiňuje pouze Lieko Zachovalová v (dobově ideologickém) doslovu k českému překladu Kihlmanova *Drahého prince* (1979; s. 291) v kontextu lapuaského hnutí ve smyslu „mužů prudkých povah“ a městečka Lapua, kde se v 19. století zabíjelo pověstným finským nožem *puukko*.

KH analyzuje literární reprezentace těchto „výtečnicků“ u Santeriho Alkia (mj. s ústavem po něm pojmenovaným má oddělení finštiny dlouhodobou výměnnou smlouvu) a u autorů dvou komiksů. Její metodologie je v podstatě biografická: hledá vzory literárních postav ve skutečných osobách z jižní Pohjanmaa a předlohy příslušných událostí. Důsledná je kontextualizace v kapitole 2; ač KH naráží na fakt, že zpracování tematiky v odborné historické literatuře má určité mezery (zlatý věk „puukkojunkkarit“ není tak detailně statisticky zpracován jako doba jejich vzestupu), přesto z jejího podání získá čtenář poměrně detailní představu o daném fenoménu. Hlavní kapitoly dávají vyniknout faktu, že KH srovnává tři díla značně různého charakteru: i když druhé a třetí spojuje stejný žánr (komiks), přesto je jejich ideologie značně odlišná. V tomto smyslu postrádám určité zasazení ideového (či formálního) charakteru tří zpracovaných děl do příslušných dobových literárních směrů či trendů (chybí mj. roky narození dotyčných „komiksářů“, z nichž by se dala lépe odvodit generační příslušnost), což lze formulovat jako jednu z otázek k obhajobě. V kapitole 5 se KH rovněž potýká s textem na rozhraní literatury primární a sekundární (zpracování je nicméně pochopitelné). Čtyřstránkový závěr, shrnující poznatky z jednotlivých kapitol, určitě přináší nové zajímavé výsledky.

Přestože jsou puukkojunkkarit i na území Finska celkem marginálním regionálním fenoménem, je potěšující konstatovat, že mají své poučení i pro českou realitu roku 2019. K podrytí obdivu mládeže k banditům bylo předpokládáno jako účinné založení základní školy, nicméně tu byla vůči tomuto předpokladu rovněž nedůvěra i obava z přílišných finančních nákladů (s. 56); dejme si to do souvislosti se stavem právního státu v České republice a z výše prostředků plynoucích do školství. Doplňme též informaci, že za regionální omezenosti jevu stojí nejspíš ekonomické příčiny (bohatnutí oblasti v důsledku pálení dehtu, které umožňovalo i jiné aktivity než jen živění rodiny – muži měli i volný čas a nemuseli vědět, jak s ním naložit) (Ylikangas prostř. KH). Lepší ekonomická situace nemusí automaticky vést ke snížení zločinnosti: právě naopak.

Na práci lze ocenit jednak rozsah zpracování, výrazně převyšující nároky kladené na BP, obeznámenost s kulturněhistorickými a historickými prameny a schopnost kritické práce s nimi (odhalení jejich protimluvů na s. 64), stanovení námětů na další bádání, pečlivost v rovině formulační a formální, rozsáhlé a vesměs kvalitní překlady finských úryvků i velký rozsah textových i obrazových příloh, díky nimž čtenář získá mnohem názornější představu o fenoménu. Z nedostatků je možné vytknout místy chybějící křížové odkazy (ss. 23, 31, 35, 60); u podkapitoly 3.4.1.1 by bylo záhodno uvažovat o dalším rozčlenění na dílčí úseky; Gutenberg (s. 9); neúplné uvedení příjmení u pramene či naopak přeúčtení (ss. 19, 51), chybějící spojku „a“ v předposledním odstavci (s. 20); zvláštní formulaci „každodenní noční jízda“ (s. 26), nelogickou konstrukci „Janne je odhodlaným bojovníkem pravověrných banditů“ (s. 37; míněno „proti“?); protimluvnou informaci o zbytečnosti bitky (ss. 25, 72) (byla by zbytečná, pokud by se dotyčná rozhodla změnit své rozhodnutí, k čemuž nedošlo – samotný návrat nic pro hodnocení neznamena); „... nebyli vnímání jako **těžcí zločinci**“ (s. 39) – na tomto místě by bylo záhodno vědět, zda závažnost činů konkrétních dotyčných měla vést k opaku (nešlo prozatím jen o krádeže či pračky?)

Otázky k obhajobě: (první bod – viz výše)

2) Mohla by KH nějak vyargumentovat tvrzení, že „[b]andité z [Alkiova] románu působí jako sympatičtí záporní hrdinové, kteří si tvrdou 'prací' vysloužili respekt okolí“?

3) Objevila KH kromě Alkiova životopisu jiný relevantní literárněvědný pramen? (opak by svědčil o budoucím badatelském potenciálu tematiky na poli literární vědy)

Výsledné hodnocení nechť určí průběh obhajoby; v momentu psaní posudku se kloním k *výbornému*.